

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Pastuszko (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

Bogdan Marian Gutowski (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z powództwa A. S. i E. S., J. S., N. F. (z domu S.), M. O. następców
prawnych J. S.

przeciwko E. A. i Ł. Ł.

o eksmisję i zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w
dniu 4 grudnia 2024 r.

na skutek skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Prokuratora Generalnego od
wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 27 kwietnia 2010 r., sygn. V Ca 710/10:

- 1. odrzuca skargę nadzwyczajną;**
- 2. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania
przed Sądem Najwyższym wywołane wniesioną skargą
nadzwyczajną.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie z powództwa J. S. i A. S. przeciwko
E. A. i Ł. Ł. o eksmisję i zapłatę na skutek apelacji pozwanej E. A. od wyroku Sądu
Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z 29 września 2009 r., sygn. I
C 84/08 wyrokiem z 27 kwietnia 2010 r. w sprawie V Ca 710/10 oddalił apelację.

Pismem z 24 marca 2021 r. Prokurator Generalny (dalej także: „skarżący”) na podstawie art. 89 § 1-3 w zw. z art. 115 § 1-1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 154 ze zm., dalej: „u.SN”), wniósł do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Sądu Okręgowego w Warszawie skargę nadzwyczajną od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 27 kwietnia 2010 r., V Ca 710/10: „z uwagi na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, a w szczególności z uwagi na realizację zasady ochrony zaufania do państwa i jego organów, pewności prawa i bezpieczeństwa prawnego”, zaskarżając go w całości.

Skarżący, na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 i 2 u.SN, zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu:

1. rażące naruszenie prawa procesowego, to jest art. 87 § 1 k.p.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sprawie, polegające na przyjęciu, że pełnomocnicy: P. P. i H. M. byli właściwie umocowani w postępowaniu sądowym, albowiem A. S. [oryginalny zapis] oświadczył, że potwierdza wszystkie czynności dokonane przez pełnomocników, w sytuacji, gdy P. P. i H. M. nie wykazali, aby mogli być pełnomocnikami procesowymi na podstawie art. 87 § 1 k.p.c.;

2. rażące naruszenie prawa materialnego, to jest art. 11 ust. 1-2 pkt 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (dalej także: „Ochr. Pr. Lok.”) w zw. z art. 6 k.c., polegające na niewłaściwym zastosowaniu tych przepisów, poprzez przyjęcie, że P. P. skutecznie wypowiedział stosunek najmu E. A.;

3. zasady demokratycznego państwa prawnego i zasady sprawiedliwości społecznej oraz zasady do rzetelnej procedury sądowej, wyrażone w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, polegające na niewłaściwym zastosowaniu prawa procesowego i materialnego, a mianowicie art. 87 § 1 k.p.c., art. 11 ust. 1-2 pkt 2 Ochr. Pr. Lok. w zw. z art. 6 k.c., a także nieprawidłowe przyjęcie, że:

a) pełnomocnicy procesowi: P. P. i H. M. byli właściwie umocowani do podejmowania czynności w postępowaniu sądowym, w sytuacji gdy ich umocowanie w sposób jednoznaczny winno wynikać z umów zlecenia z dnia: 3 października 2007 r., 3 stycznia 2008 r., 1 sierpnia 2008 r. gdyż zawarte przez J. S. umowy zlecenia stanowiły czynności przekraczające zwykły zarząd w rozumieniu art. 199 k.c., a zatem wymagały dla swojej ważności zgody A. S., a pełnomocnicy powodów w toku postępowania sądowego nie wykazali, że pełnomocnictwo z 5 września 2007 r., którego udzielił A. S. J. S. [oryginalny zapis], zawierało umocowanie do dokonywania czynności przekraczających zwykły zarząd, tj. powierzenia zarządu i administracji lokalem nr [...], położonym przy ul. [...] w W.,

b) pełnomocnik P. P. skutecznie wypowiedział pismem z 10 grudnia 2007 r. stosunek najmu E. A., w sytuacji gdy pełnomocnik nie wykazał, aby posiadał stosowne umocowanie do wypowiedzenia stosunku najmu E. A., albowiem umowa stałego zlecenia z 3 października 2007 r. którą zawarł J. S. w imieniu własnym i A. S. z P. P., stanowiła czynność przekraczającą zwykły zarząd, a więc wymagała wykazania, że faktycznie pełnomocnictwo z 5 września 2007 r. uprawniało J. S. do zawarcia umowy zlecenia, w zakresie zarządu i administracji lokalem nr [...], położonym przy ul. [...] w W. i w ten sposób doszło do naruszenia zaufania do państwa i jego organów w procesie wykładni i stosowania prawa.

Na podstawie art. 91 § 1 u.SN skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 27 kwietnia 2010 r. w sprawie V Ca 710/10 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania ze skargi nadzwyczajnej.

Postanowieniem z 13 sierpnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie V Ca 710/10 zawiesił postępowanie wywołane skargą nadzwyczajną na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. z uwagi na śmierć powoda J. S..

Pismem z 30 sierpnia 2021 r. Prokurator Generalny przekazał Sądowi Okręgowemu w Warszawie do sprawy V Ca 710/10 kopię wypisu aktu notarialnego protokołu dziedziczenia po zmarłym J. S. z 30 maja 2016 r.

Pismem z 13 września 2021 r. notariusz E. C. przekazała Sądowi Okręgowemu w Warszawie do sprawy V Ca 710/10 wypis z aktu notarialnego Repertorium A nr [...] z 30 maja 2016 r. dokumentującego protokół dziedziczenia, wskazując, że jest on wpisany w rejestrze spadkowym pod nr [...]. Z treści aktu poświadczenia dziedziczenia wynika, że spadek po J. S. zmarłym [...] 2015 r. w W. na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyły: żona E. S., córka J. S., córka N. F., córka M. O..

Postanowieniem z 16 września 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie V Ca 710/10 podjął zawieszone postępowanie z udziałem następców prawnych J. S. tj. E. S., J. S., N. F. i M. O..

Pismem z 14 czerwca 2024 r. radca prawny M. S. zgłosił swój udział w sprawie jako pełnomocnik E. S., składając stosowne pełnomocnictwo.

Pismem z 21 listopada 2024 r. pełnomocnik E. S. złożył pismo procesowe zawierające stanowisko w sprawie, które z uwagi na przekroczenie ustawowego terminu nie stanowi odpowiedzi na skargę nadzwyczajną skarżącego.

Sąd Najwyższy wskazuje, że zmianie uległa dotychczasowa sygnatura akt (I NSNc 96/22) i sprawa rozpoznawana jest pod sygnaturą II NSNc 40/23.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dopuszczalność wniesienia skargi nadzwyczajnej uzależniona jest od spełnienia szeregu przesłanek ustawowych, wśród których wyróżnia się przesłanki formalne i materialne.

Przesłanki formalne odnoszą się do substratu zaskarżenia, terminu i podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi.

Stosownie do art. 89 § 1 u.SN, skarga nadzwyczajna może być wniesiona od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub wojskowego kończącego postępowanie w sprawie, które nie może być uchylone lub zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

Zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 27 kwietnia 2010 r., V Ca 710/10, posiada walor prawomocności, a jednocześnie nie przysługuje od niego inny nadzwyczajny środek zaskarżenia.

Artykuł 89 § 2 u.SN przewiduje ściśle określony krąg podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi nadzwyczajnej. W przedmiotowej sprawie legitymacja Prokuratora Generalnego do wniesienia skargi nadzwyczajnej nie budzi wątpliwości.

Zgodnie z treścią art. 89 § 3 u.SN skargę nadzwyczajną wnosi się w terminie 5 lat od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia, a jeżeli od orzeczenia została wniesiona kasacja albo skarga kasacyjna – w terminie roku od dnia ich rozpoznania. Jednocześnie według art. 115 § 1 u.SN w okresie 6 lat od dnia wejścia w życie ustawy skarga nadzwyczajna może być wniesiona od prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie w sprawach, które uprawomocniły się po dniu 17 października 1997 r. W tych sytuacjach przepisu art. 89 § 3 zdanie pierwsze nie stosuje się. Stosownie do art. 115 § 1a u.SN skarga nadzwyczajna od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, które uprawomocniło się przed wejściem w życie niniejszej ustawy, może być wniesiona przez Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich. Przepisu art. 89 § 2 nie stosuje się. W przedmiotowej sprawie skarga nadzwyczajna została wniesiona – jak wskazano wyżej – od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 27 kwietnia 2010 r.), w określonym ustawą terminie (24 marca 2021 r.) i przez podmiot legitymowany (Prokuratora Generalnego).

Skarga nadzwyczajna spełnienia przesłanki formalne i podlegała merytorycznej ocenie.

Skarga nadzwyczajna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia służącym eliminowaniu z obrotu wadliwych, naruszających zasadę demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, orzeczeń sądowych dotyczących konkretnych, zindywidualizowanych podmiotów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2019 r., I NSNk 2/19). Konsekwentnie rolą przeprowadzanej przez Sąd Najwyższy kontroli nadzwyczajnej nie jest eliminowanie z obrotu wszelkich wadliwych orzeczeń, a jedynie tych, które godzą w podstawy umowy społecznej będącej fundamentem demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, a zatem dotyczą określonego kształtu relacji pomiędzy jednostką a władzą publiczną

(przedmiotowa strona zasady demokratycznego państwa prawnego) lub godności upodmiotowionej jednostki (podmiotowa strona zasady demokratycznego państwa prawnego).

Cel skargi nadzwyczajnej, jakim jest wyeliminowanie z obrotu wadliwego orzeczenia może zostać zrealizowany wyłącznie w przypadku zaistnienia jednej z trzech przesłanek szczególnych wskazanych w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN. Podmiot wnoszący skargę musi więc przede wszystkim wykazać zaistnienie przynajmniej jednego z uchybień wymienionych w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN. Zaistnienie tego rodzaju uchybienia potwierdza wadliwość zaskarżonego wyroku, a jednocześnie otwiera drogę do badania czy wadliwość ta powinna być usunięta z uwagi na naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Samo zaistnienie przesłanki szczególnej wskazanej w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN nie przesądza o konieczności wyeliminowania z obrotu wadliwego orzeczenia. Wskazać w tym miejscu bowiem należy, że stabilność oraz prawomocność orzeczeń sądowych, a także kształtowanych przez nie stosunków prawnych również jest zasadą konstytucyjną, wywodzoną z prawa do sądu (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji RP), zaś odstępianie od niej powinno być podyktowane wyjątkowymi względami. Konsekwentnie stwierdzone uchybienia muszą być na tyle poważne, by względ na całokształt zasady wynikającej z art. 2 Konstytucji RP nakazywał ingerencję w powagę rzeczy osądzonej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2020 r., I NSNu 2/20). Ten punkt widzenia potwierdzał wielokrotnie Europejski Trybunał Praw Człowieka, podkreślając, że prawo do rzetelnego procesu musi być interpretowane w świetle zasady rządów prawa, będącej wspólnym dziedzictwem państw – stron Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. 1993 Nr 61, poz. 284 ze zm.). Jednym z fundamentalnych aspektów rządów prawa pozostaje zaś zasada pewności prawnej, która przewiduje wymóg, by tam, gdzie sądy ostatecznie rozstrzygnęły jakąś kwestię, ich orzeczenie – co do zasady – nie było kwestionowane (zob. np. wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z: 28 października 1999 r. w sprawie *Brumărescu przeciwko Rumunii*, skarga nr 28342/95, par. 61; 24 lipca 2003 r. w sprawie *Ryabikh przeciwko Rosji*, skarga nr 52854/99, par. 52; 6 października 2011 r. w sprawie *Agrokompleks przeciwko*

Ukrainie, skarga nr 23465/03, par. 148).

Zgodnie z art. 95 pkt 1 u.SN w zakresie nieregulowanym przepisami ustawy do skargi nadzwyczajnej, w tym postępowania w sprawie tej skargi, stosuje się w zakresie spraw cywilnych przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego dotyczące skargi kasacyjnej, z wyłączeniem art. 398⁴ § 2 oraz 398⁹. Stosownie wyłączone zostały przepisy statuujące obowiązek zamieszczenia w skardze wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienia, a także instytucji tzw. przedsądu. Tak wąskie określenie przepisów dotyczących skargi kasacyjnej, które nie znajdują zastosowania w odniesieniu do skargi nadzwyczajnej oraz postępowania w sprawie tej skargi, nie pozostawia wątpliwości, że pozostałe przepisy dotyczące skargi kasacyjnej znajdują zastosowanie. W szczególności wskazać wypada art. 398⁴ § 1 k.p.c. określający wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej jako szczególnego środka odwoławczego. Wymagania te mają charakter wad nieusuwalnych i powodują odrzucenie skargi *a limine*. Podkreślić przy tym należy, że warunkiem wystarczającym, a zarazem koniecznym, do odrzucenia skargi jest brak któregokolwiek z jej elementów konstrukcyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 maja 2006 r., III CSK 144/06; 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08).

Zgodnie z powyższym skarga nadzwyczajna powinna zawierać: (1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części; (2) przytoczenie podstaw skargi nadzwyczajnej i ich uzasadnienie; (3) wniosek o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany.

Wskazane wyżej warunki konstrukcyjne skargi nadzwyczajnej nakładają na wnoszącego skargę nadzwyczajną m.in. obowiązek przytoczenia podstaw skargi nadzwyczajnej i ich uzasadnienie.

Akcentując szczególne znaczenie tego obowiązku, należy zwrócić uwagę, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego obejmuje on powołanie przepisu, który zdaniem skarżącego został naruszony, z oznaczeniem konkretnej jednostki redakcyjnej aktu normatywnego, czyli artykułu, oraz, jeśli występują, pomniejszych jednostek redakcyjnych (z wielu zob.: wyrok Sądu Najwyższego z 9

marca 2022 r., I NKRS 14/22; postanowienia Sądu Najwyższego z: 29 maja 2019 r., II UK 217/18; 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; 26 marca 1997 r., II CKN 63/97), jak również prawidłowe uzasadnienie zarzutów. W tym ostatnim przypadku wypada zwłaszcza przywołać regułę ukształtowaną w drodze orzecznictwa Sądu Najwyższego, zgodnie z którą „(...) powoływane w kasacji liczne przepisy prawa, których naruszenia w żadnej mierze się w niej nie uzasadnia, stanowią pozór podstawy kasacyjnej (...) i nie mogą być przedmiotem merytorycznej oceny ze strony Sądu Najwyższego” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lipca 2000 r., I PKN 741/99).

Wobec tak określonych wymogów nie ulega wątpliwości, że przytoczenie podstawy skargi nadzwyczajnej musi być precyzyjne, Sąd Najwyższy bowiem, z uwagi na związanie sądu granicami podstaw skargi, uwzględnia tylko te przepisy, które zostały wyraźnie wskazane w skardze nadzwyczajnej jako naruszone. Z tego powodu skarżący powinien ująć zarzuty w sposób klarowny i prawidłowy, i następnie – w części motywacyjnej skargi – należycie je uzasadnić, łącząc z realiami konkretnej sprawy, w której wydano zaskarżone orzeczenie. Jak zauważa się w literaturze przedmiotu, „W uzasadnieniu podstawy ogólnej skargi nadzwyczajnej skarżący ma obowiązek konkretnie wykazać na czym polega niezgodność zaskarżonego orzeczenia z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, w szczególności przez wskazanie naruszonej zasady pochodnej wywiedzionej z art. 2 Konstytucji RP i sposobu naruszenia wskazane zasady” (O. Nawrot, K. Olszak, Podstawa ogólna skargi nadzwyczajnej, „Prawo i Więź” 2024, nr 3, s. 371).

W dotychczasowym orzecznictwie podejmującym problematykę skargi kasacyjnej, które odnieść można do niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy podkreślał konieczność precyzyjnego formułowania podstaw skargi. Zajmując takie stanowisko, wyjaśniał on, że konieczność ta wynika z niemożności samodzielnego dokonywania przezeń konkretyzacji zarzutów skarżącego oraz snucia hipotez na temat tego, jakiego przepisu dotyczy podstawa skargi (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z: 27 kwietnia 2016 r., II CSK 456/15; 1 grudnia 2000 r., V CKN 138/00; 14 marca 2014 r., III CSK 88/13 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z: 30 czerwca 2021 r., I NSNc 60/21; 19 listopada 2014 r., III CSK 277/14).

Przekładając powyższe na realia rozpatrywanej skargi nadzwyczajnej, stwierdzić należy, że Prokurator Generalny nie dopełnił obowiązku przytoczenia podstaw skargi w zakresie przesłanki ogólnej (funkcjonalnej) i ich uzasadnienia.

W *petitum* skargi nadzwyczajnej obejmującej jej podstawy Prokurator Generalny wskazał, że skargę wniósł z uwagi na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, a w szczególności z uwagi na realizację zasady ochrony zaufania do państwa i jego organów, pewności prawa i bezpieczeństwa prawnego.

Natomiast na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 i 2 u.SN skarżący zarzucił w pkt 3: „zasady demokratycznego państwa prawnego i zasady sprawiedliwości społecznej oraz zasady do rzetelnej procedury sądowej, wyrażone w art. 2 Konstytucji Polskiej, polegające na niewłaściwym zastosowaniu prawa procesowego i materialnego, a mianowicie art. 87 § 1 k.p.c., art. 11 ust. 1-2 pkt 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego w związku z art. 6 k.c., a także nieprawidłowe przyjęcie, że:

a) pełnomocnicy procesowi: P. P. i H. M. byli właściwie umocowani do podejmowania czynności w postępowaniu sądowym, w sytuacji gdy ich umocowanie w sposób jednoznaczny winno wynikać z umów zlecenia z dnia: 3 października 2007 r., z dnia 3 stycznia 2008 r., z dnia 1 sierpnia 2008 r. gdyż zawarte przez J. S. umowy zlecenia stanowiły czynności przekraczające zwykły zarząd w rozumieniu art. 199 k.c., a zatem wymagały dla swojej ważności zgody A. S., a pełnomocnicy powodów w toku postępowania sądowego nie wykazali, że pełnomocnictwo z dnia 5 września 2007 r., którego udzielił A. S. J. S., zawierało umocowanie do dokonywania czynności przekraczających zwykły zarząd, tj. powierzenia zarządu i administracji lokalem nr [...], położonym przy ul. [...] w W.,

b) pełnomocnik P. P. skutecznie wypowiedział pismem z dnia 10 grudnia 2007 r. stosunek najmu E. A., w sytuacji gdy pełnomocnik nie wykazał, aby posiadał stosowne umocowanie do wypowiedzenia stosunku najmu E. A., albowiem umowa stałego zlecenia z dnia 3 października 2007 r. którą zawarł J. S. w imieniu własnym i A. S. z P. P., stanowiła czynność przekraczającą zwykły zarząd, a więc wymagała

wykazania, że faktycznie pełnomocnictwo z dnia 5 września 2007 r. uprawniało J. S. do zawarcia umowy zlecenia, w zakresie zarządu i administracji lokalem nr [...], położonym przy ul. [...] w W. i w ten sposób doszło do naruszenia zaufania do państwa i jego organów w procesie wykładni i stosowania prawa”.

Tak przytoczone podstawy skargi nadzwyczajnej odnośnie do przesłanki ogólnej nie spełniają warunku konstrukcyjnego określonego w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.

Skarżący wskazał wprawdzie przesłankę ogólną – zapewnienie zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, ale uczynił to w sposób nader nieprecyzyjny. Używając określenia „w szczególności”, przywołał mianowicie jedynie wybrane komponenty tej zasady, tj. zasadę „ochrony zaufania do państwa i jego organów” oraz zasadę „pewności prawa i bezpieczeństwa prawnego”. Przy takim ujęciu niejasne jest, czy wyeksponowane zasady mają stanowić tylko przykład zasad, które można wyprowadzić z zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, czy też mają one tworzyć całościowo i wyczerpująco wskazaną przez skarżącego przesłankę ogólną.

Jednocześnie, przy klarownie oznaczonej przez siebie podstawie prawnej, tj. pierwszej i drugiej przesłance szczególnej (art. 89 § 1 pkt 1 u.SN – naruszenie zasad lub wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji i pkt 2 że orzeczenie w sposób rażąco narusza prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie), skarżący zarzucił naruszenie „zasady demokratycznego państwa prawnego i zasady sprawiedliwości społecznej oraz zasady do rzetelnej procedury sądowej, wyrażone w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Tym samym przywołaną już wcześniej – w ramach przesłanki ogólnej – podstawę skargi podał on także w tym miejscu.

Odnosząc się do uzasadnienia skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego, należy podkreślić, że w części oznaczonej 3.2. Naruszenie zasad określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej skarżący wskazał, iż zaskarżone orzeczenie musi być oceniane jako naruszające zasady określone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności zasadę zaufania do państwa i jej organów, a także zasady związane z realizacją sprawiedliwości proceduralnej i

ochrony lokatorów. Następnie w pkt 3.2.1. opisał zasadę zaufania do państwa i jego organów poprzez przedstawienie orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego. Odnosił się również do nakazu uwzględniania zasad współżycia społecznego (art. 5 k.c.) i określenia, że ma to szczególne znaczenie w przypadku faktycznie (strukturalnie) słabszych stron stosunków cywilnych, zwłaszcza jeżeli chodzi o pozycję rynkową, ekonomiczną, negocjacyjną oraz w zakresie dostępu do informacji. Przywołał też art. 76 Konstytucji RP, podkreślając, że w sprawie E. A. szczególne znaczenie ma gwarancja ochrony najemców. Dalej Prokurator Generalny powołał się na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 17 maja 2006 r. K 33/05, wskazując, że kierowanie się wyżej wskazanymi standardami w postępowaniach dotyczących relacji między właścicielami a lokatorami przez sąd (ale i przez inne organy władzy publicznej) stanowi wyraz realizacji zasady lojalności, a przez to gwarantuje bezpieczeństwo prawne. Podkreślił również, że bezpieczeństwo prawne, przewidywalność prawa stanowionego przez państwo oraz respektowanie przez władzę działań podejmowanych w zaufaniu do państwa gwarantują ochronę wolności człowieka. Odnośnie do zasady lojalności państwa wobec obywateli – nie uzasadniając jej – podniósł, że musi być też powiązana z realizacją zasady sprawiedliwości, która w art. 2 Konstytucji jest uzupełniona przymiotnikiem „społeczna”. Dalszy wywód w tym zakresie powiązał z równością praw, solidarnością społeczną, minimum bezpieczeństwa socjalnego oraz zabezpieczeniem podstawowych warunków egzystencji.

Mając na uwadze powyższe, nietrudno dostrzec, że tak sformułowane przez skarżącego uzasadnienie zawiera szereg deficytów. Po pierwsze, Prokurator Generalny, ograniczając się wyłącznie do przytoczenia wybranych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego bez powiązania ich z konkretną sprawą i osobą, nie wykazał naruszenia zasady ochrony zaufania do państwa i jego organów (nawet gdyby przyjąć, iż powiązał on w sposób prawidłowy art. 2 Konstytucji RP z naruszeniem zasady ochrony zaufania do państwa i jego organów oraz pewności prawa i bezpieczeństwa prawnego, co jest dyskusyjne). Po drugie, w ogóle nie uzasadnił zasady pewności prawa i bezpieczeństwa prawnego. Po trzecie, w uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej wskazał na zasadę lojalności państwa wobec obywateli, której naruszenia nie zarzucił (nie wymienił) w petitum skargi, i jej

również nie uzasadnił. Po czwarte, w uzasadnieniu odwołał się do nieobjętej zarzutami zasady sprawiedliwości społecznej, ograniczając swój wywód do wskazania związku przedmiotowej zasady z równością praw, solidarnością społeczną, minimum bezpieczeństwa socjalnego oraz zabezpieczeniem podstawowych warunków egzystencji.

Podsumowując, Sąd Najwyższy stwierdza, że przytoczone podstawy skargi nadzwyczajnej odnośnie do przesłanki ogólnej i jej uzasadnienie nie spełniają warunku konstrukcyjnego określonego w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.

Wobec stwierdzonego wyżej niespełnienia wymogów konstrukcyjnych skargi nadzwyczajnej – obowiązku przytoczenia podstaw skargi nadzwyczajnej i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) należy uznać, że skarga podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. bez możliwości sanowania tego braku (z wielu zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 sierpnia 2016 r., V CSK 112/16; 11 grudnia 2014 r., III CZ 54/14; 2 kwietnia 2014 r., IV CZ 14/14).

Tytułem uzupełnienia Sąd Najwyższy wskazuje, że nie przeprowadził analizy ani oceny skargi nadzwyczajnej w zakresie zgłoszonych przez Prokuratora Generalnego zarzutów z art. 89 § 1 pkt 1 i 2 u.SN.

Z powyższego względu Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN odrzucił skargę nadzwyczajną.

O wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania wywołanego wniesioną skargą nadzwyczajną Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN.

Grzegorz Pastuszko

Tomasz Demendecki

t.n

r.g.